

Svatý Mikuláš

Jsme odpovědní jeden za druhého

Cyklus II. „Žijeme s církví“, katecheze 10.

Materiál vytvořilo © Katechetické středisko AP 2021 (Lenka Jeřábková)

Cíl:

Děti se seznámí s příběhem svatého Mikuláše, znají o něm základní fakta a umí jeho svátek zařadit do cyklu liturgického roku. Základní témata chápou v kontextu adventní doby. Přiměřeně umí tato fakta reprodukovat.

Na příkladu života sv. Mikuláše a legend o něm si děti uvědomí a osvojí důležitost postoje otevřenosti vůči druhým, odpovědnosti za ně, soucitu a laskavosti. Uvědomuje si rovněž Boží péči o každého člověka. Tyto postoje jsou schopny aplikovat v přiměřené míře ve vlastním životě a ve vztahu ke svému okolí.

Seznam použitých materiálů a literatury:

Svatý Mikuláš – člověk s milosrdným srdcem. Duha č. 7, 2015/2016.

Já jsem tady a zpívám – zpěvník s CD. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2010.

Svatý Mikuláš – člověk plný Boží lásky. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2007.

V. Schaubert, H. M. Schindler. Rok se svatými. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002.

www.pastorace.cz

<https://kc.biskupstvi.cz/pomucky-ke-stazeni/>

Pomůcky ke katechezi:

- Písničky o svatém Mikuláši pro zahájení setkání;
- Pomůcka „Postavy adventu“ k úvodní aktivitě;
- Úvodní hra: papíry, jablka, rýže nebo jiná plodina, misky, sáčky, korálky, lístky se zadáním (podle výběru aktivity)
- Přílohy pro vyprávění příběhů, pracovní listy, psací potřeby.

Vlastní poznámky ke katechezi:

Scénář:

Úvodní – **DOPORUČENÁ** – aktivita (cca 15 minut)

Modlitba či zahájení setkání dle zvyklostí skupiny.

- *Lze využít i vhodné písně – možnost zařazení do programu dle potřeby. Využít můžete nabídku z přílohy Písničky o svatém Mikuláši, případně zvolit adventní písně z Kancionálu nebo zpěvníků Hosana.*

Adventní opakovací aktivita „Postavy adventu“ (pomůcka Postavy adventu – lístky ve verzi A a B podle typu skupiny). Aktivita předpokládá, že děti jsou již seznámeny s novozákonními postavami, které jsou pro adventní dobu důležité; používáme tedy lístky verze A. Pokud se děti s těmito postavami teprve seznamují, využijeme lístky verze B bez vypuštěných slov, případně vybereme pouze ty, které jsou pro danou skupinu aktuální

- *Děti rozdělíme na skupiny podle počtu postav, které chceme pro aktivitu využít. Každá skupina dostane lístek se jménem jedné postavy. K ní pak ze souboru vybere čtyři příslušné charakteristiky. Skupiny mohou spolupracovat i navzájem – může se stát, že si budou muset charakteristiky postav vyměnit. Na závěr každá skupina ostatní se svou postavou seznámí.*

Na tuto aktivitu navážeme informací, že pro advent jsou důležité i postavy některých světců – o jednom z nich si budeme dále vyprávět.

Úvodní hra.

Mikulášovy zázraky. Hra je inspirována některými legendami o svatém Mikuláši; je možné se k jejich tématu vracet a tak je připomínat. Některou z aktivit lze použít i v závěru hodiny v rámci opakování, pokud nebudou užity v úvodu.

- **Jablka:** hra, kde jde o rychlost. Děti rozdělíme do dvojic, v případě malého počtu soutěží každý sám. Dvojice dostane list papíru, který uchopí za rohy (jednotlivec drží papír na kratších stranách), vedoucí jim pak doprostřed položí jablko. Kdo jablko donese nejrychleji do stanoveného cíle?
- **Obilí:** hra, kde jde o přesnost. Děti rozdělíme na přiměřeně velké skupiny a každé z nich dáme mísu rýže, hrachu, čočky apod. Skupiny mají za úkol přemístit obsah mísy do menších sáčků tak, aby v každém bylo přibližně stejné množství obsahu. Kdo dokáže svůj „náklad“ nejrovnoměrněji rozdělit? (Úkol lze i ztížit – děti smějí využít jen jednu ruku, případně nějaký předepsaný nástroj.)
- **Zlato:** hra, kde jde o pozornost. Každému členovi skupiny dáme hrst korálků různých barev a lístek se zadáním, jaký počet korálků má připravit jako „zlaté výkupné“ (výsledný počet korálků ale musí být u všech stejný, liší se jen barevné kombinace). Korálky po odstartování všichni dávají do řady na stůl. Kdo dokáže ve vymezeném čase připravit přesně celou řadu? (I tento úkol lze ztížit – vedoucí hry může cokoliv vyprávět, aby rušil pozornost hráčů, případně může pustit hudbu.)

Svatý Mikuláš (cca 20 minut)

Po úvodní aktivitě si s dětmi sedneme do kruhu. Uvedeme (případně zopakujeme) **základní fakta o adventu a jeho důležitých postavách** (podle předešlých hodin, případně dle aktuální potřeby skupiny). Upozorníme děti, že pro advent jsou důležití i **někteří světcí**, jejichž svátek slavíme – dotazováním dovedeme skupinu k tématu **Svatý Mikuláš**. Následovat může krátké sdílení, co je **typické** pro svátek svatého Mikuláše (návštěvy Mikuláše doma, v kostele nebo ve škole, drobné dárky, zvláštní výzdoba apod.)

Následuje **postupné vyprávění o životě svatého Mikuláše**. O Mikuláších, které potkáváme na ulici nebo přijdou k nám domů, víme, že jsou to lidé, kteří nám něco chtějí připomenout. Skutečný svatý Mikuláš však žil před mnoha staletími a dnes si o něm něco povíme. *Lze se řídit nastíněnou osnovou, využít lze i přílohu Svátý Mikuláš.*

- Mikuláš se narodil asi kolem roku 280 v městě Patara v dnešním Řecku, ale se svými rodiči se nejspíš přestěhovali brzo do města Myra, které leží na břehu Středozemního moře (dnes se jmenuje Demre a leží v Turecku). Jméno Mikuláš je řecké, původně zní „Nikolaos“ a znamená „štěstí lidu“. O tomto světcí už dále jistě jen víme to, že se zúčastnil prvního velkého koncilu (shromáždění všech biskupů církve) a zemřel roku 343. Dnes je pohřben v Itálii ve městě Bari.
- To ostatní, co o něm víme, nám vyprávějí tzv. **legendy**, příběhy o životech svatých. Jedna z nich nám říká, že Mikuláš byl už od dětství **laskavý člověk**. Jeho rodiče brzy zemřeli a zanechali mu celý majetek. Mikuláš si ho však nechtěl nechat pro sebe a pomáhal každému, kdo byl v nouzi. *Následující aktivitu lze navázat na příběh O kamenném srdci z přílohy, případně upravit příběh o chudém otci a jeho třech dcerách podle přílohy Svátý Mikuláš. Následně dětem rozdáme pracovní list „Označ věty“. Po chvíli samostatné práce následuje krátké sdílení, děti mohou vybrat i jednu větu, která je nejvíc oslovila, případně vymyslet vlastní.*
- Mikuláš se časem stal v Myře biskupem – lidé žádali Boha o radu, kdo má jejich biskupem být, a dostali odpověď, že ten, který přijde ráno první do kostela. Tímto člověkem byl právě Mikuláš. I jako biskup se staral o všechny. Mohl to dělat díky tomu, že hodně důvěřoval Bohu – svou modlitbou zachránil námořníky na lodi v bouři nebo vyprosil déšť, když jeho městu hrozil hladomor. Pojdme si teď tento příběh vyprávět! *Následuje Příběh o záchraně před hladem z přílohy. Zdůrazníme Mikulášovu odvahu a velkorysost. Následně dětem rozdáme pracovní list „Jako Mikuláš budu, když...“. Po chvíli samostatné práce následuje krátké sdílení. Děti mohou navázat na všechny dosud vyprávěné příběhy, sdílení může být trochu delší.*

Závěrečná aktivita (10 minut)

Krátce **shrňme** dosavadní informace a **zdůrazníme**, co pro nás z Mikulášova příběhu vyplývá; můžeme k tomu děti dovést i formou řízeného rozhovoru a vhodných otázek. Pro domácí využití je možné rozdat pracovní list „Napiš tři věci“.

- Na Mikulášově příkladu vidíme, že bychom měli být štedří a soucitní a mít dobré srdce: pak budeme takoví, jaké nás Bůh chce mít. Budeme se pak starat o druhé tak, jako se Bůh stará o nás.
- Mikulášova štedrost nám může připomínat štedrost Boží, když nám dal svého syna Ježíše, na kterého teď v adventu čekáme.

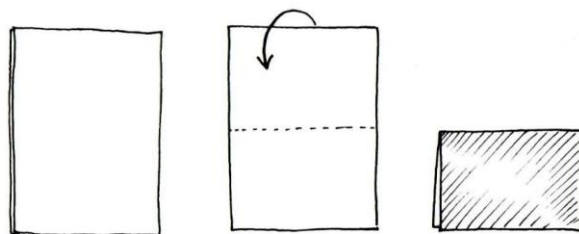
Modlitba dle zvyklostí skupiny.

Rozdání zápisových listů a zakončení setkání.

Případné doplňkové alternativy ke scénáři:

Je-li setkání delší, můžete se věnovat i **kreativní tvorbě** – děti si mohou složit z papíru dva předměty, které jim budou mikulášskou tematiku připomínat:

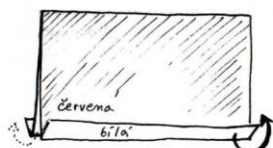
Mitra:



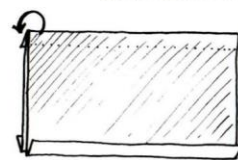
1. Položíme na sebe dva papíry A4. Nahoru bílý, dolů červený, žlutý nebo zlatý.

2. Oba papíry současně přehneme uprostřed.

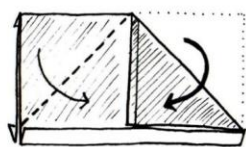
3. Bílý papír máme uvnitř. Před sebou máme obdélník přehnutý hřbetem nahoru.



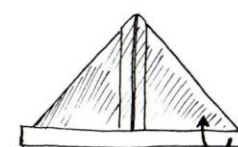
4. Na přední straně přehneme dopředu lem asi 1 cm široký. Totéž u zadní strany.



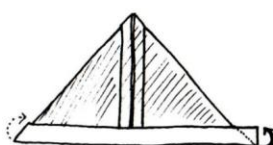
5. Hřbet přehneme dozadu.



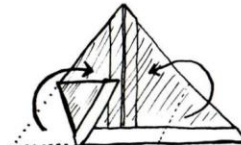
6. Oba rohy přehneme dopředu tak, abychom zachovali bílý lem dole.



7. Bílý lem přehneme podruhé dopředu před přeložené rohy. Totéž uděláme na druhé straně.



8. Založíme přečínající rožky.

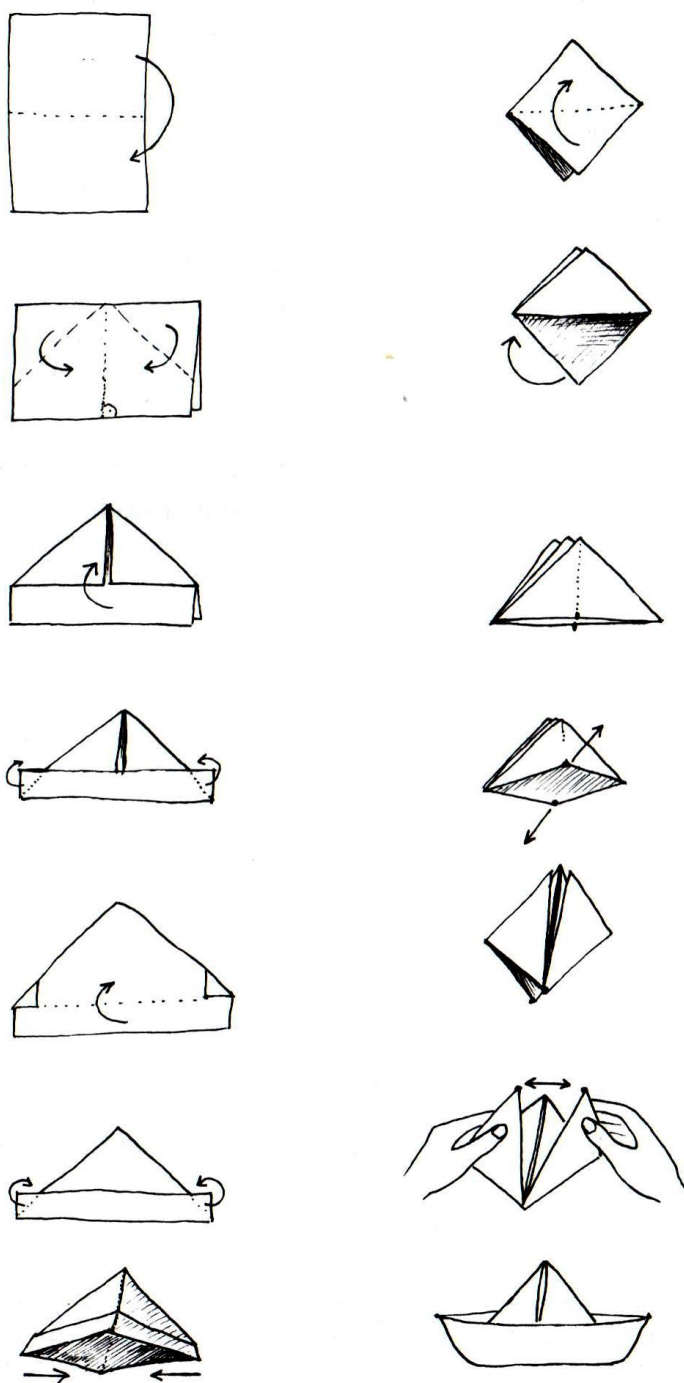


9. Vyznačené trojúhelníky přehneme dopředu.



10. Rohy zasuneme pod lem.

Loď:



Obě skládanky převzaty z: Svatý Mikuláš – člověk plný Boží lásky. Brno: Kartuziánské nakladatelství, 2007.

Co jste si zapamatovali o svatém Mikulášovi? Pro opakování můžete využít kvízovou hru „Trůn moudrosti“ s tématem Svatý Mikuláš. Stáhnout ji můžete na <https://katechete.apha.cz/materialy/materialy-ke-stazeni/trun-moudrosti-svaty-mikulas>.

Pokud připravujete s dětmi mikulášské setkání, můžete také nacvičit scénku o tomto světcí:

- Marie Holková: Přišel k nám Mikuláš (<https://www.pastorace.cz/tematicke-texty/scenka-na-mikulasskou-besidku>)
- [Svatý Mikuláš](#) (Katechetický věstník 12/1993)
- [Křeslo pro hosta](#) (DKC Brno 1998)
- O chudém obchodníkovi a starém koberci (<https://kc.biskupstvi.cz/mikulas/>, Katechetický věstník 3/1997-1998)